

Zadeva C-388/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

14. avgust 2020

Predložitveno sodišče:

Bundesgerichtshof (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

23. julij 2020

Tožeča stranka in vlagatelj revizije:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

Tožena stranka in nasprotna stranka v revizijskem postopku:

Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG

BUNDESGERICHTSHOF (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija)

SKLEP

[...] (ni prevedeno)

Razglašen:

23. julija 2020

[...] (ni prevedeno)

v sporu

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband e. V. (zvezno združenje organizacij in
združenj za varstvo potrošnikov – zvezno združenje organizacij za varstvo
potrošnikov), [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) Berlin,

tožeča stranka in vlagatelj revizije,

[...] (ni prevedeno)

proti

Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG, [...] (ni prevedeno)

Bielefeld,

tožena stranka in nasprotna stranka v revizijskem postopku,

[...] (ni prevedeno)

Prvi civilni senat Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je [...] (ni prevedeno)

sklenil:

- I. Postopek se prekine.
- II. Sodišču Evropske unije se za razlago členov 31(3), tretji pododstavek, in 33(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL z dne 22. novembra 2011, L 304, str. 18, v nadaljevanju: Uredba o informacijah o živilih, UIŽ) predložita ti vprašanji:
 1. Ali je treba člen 31(3), drugi pododstavek, UIŽ razlagati tako, da ta ureditev velja samo za živila, pri katerih je potrebna priprava in so določena navodila za pripravo?
 2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je z besedno zvezo „na 100 g“ v členu 33(2), drugi pododstavek, UIŽ mišljenih samo 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, ali – vsaj tudi – 100 gramov živila po pripravi?

Obrazložitev:

- 1 I. Tožena stranka proizvaja med drugim predpakirano živilo „Dr. Oetker Vitalis Knuspermüsli Schoko + Keks“ (hrustljavi misli čokolada + keks Dr. Oetker Vitalis) in ga na nemškem trgu trži v kvadrasti kartonski embalaži. Bočna ožja stran embalaže vsebuje pod naslovom „Informacija o hranilni vrednosti“ navedbe energijske vrednosti ter količin maščob, nasičenih maščob, ogljikovih hidratov, sladkorjev, beljakovin in soli, in sicer, prvič, na 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, in, drugič, na porcijo živila po pripravi, pripravljeno iz 40 gramov tega proizvoda in 60 mililitrov mleka z 1,5-odstotno vsebnostjo maščob. Na sprednji

strani embalaže kot osrednjem vidnem polju so ponovno navedeni podatki o energijski vrednosti ter količinah maščob, nasičenih maščob, sladkorjev in soli na 100-gramsko porcijo živila po pripravi, pripravljeno iz 40 gramov proizvoda in 60 mililitrov mleka z 1,5-odstotno vsebnostjo maščob.

- 2 Tožeča stranka je [...] (ni prevedeno) Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e. V. (zvezno združenje organizacij in združenj za varstvo potrošnikov – zvezno združenje organizacij za varstvo potrošnikov). Po njenem mnenju je predstavitev proizvoda tožene stranke glede navedb na porcijo v nasprotju z določbami Uredbe o informacijah o živilih, ki se nanašajo na označbo hranilne vrednosti, ker na sprednji strani embalaže energijska vrednost ni navedena na 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, ampak na 100 gramov živila po pripravi.
- 3 Po neuspešnem opominu je tožeča stranka vložila tožbo, s katero predlaga,
naj se toženi stranki [...] (ni prevedeno) naloži, naj v okviru poslovnih dejavnosti za „misl Vitalis“ ne oglašuje oziroma ne naroča oglaševanja z informacijami o hranilni vrednosti na porcijo, kakor je prikazano v prilogi K2, (ki je prikazana spodaj), ne da bi dodatno navedla energijsko vrednost na 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, to je živila pred pripravo.

DELOVNI DOKUMENT

- 4 Poleg tega tožeča stranka zahteva povračilo pavšalnih stroškov v višini 214 EUR z obrestmi.
- 5 Landgericht (deželno sodišče, Nemčija) je tožbi ugodilo [...] (ni prevedeno). Na podlagi pritožbe tožene stranke je bila tožba zavrnjena [...] (ni prevedeno). Z zahtevkom za revizijo, ki ga je pritožbeno sodišče dopustilo in glede katerega tožena stranka predlaga, naj se zavrne, tožeča stranka vztraja pri svojem predlogu.
- 6 II. Uspeh revizije je odvisen od razlage členov 31(3) in 33(2) UIŽ. Pred odločitvijo o pravnem sredstvu je zato treba postopek prekiniti in na podlagi člena 267, prvi odstavek, točka b, in tretji odstavek, PDEU, Sodišču Evropske unije predlagati sprejetje predhodne odločbe.
- 7 1. Pritožbeno sodišče je presodilo, da uveljavljani zahtevki na podlagi členov 8(1), prvi stavek, 3(1) in 3a Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zakon o preprečevanju nelojalne konkurence, v nadaljevanju: UWG) v povezavi s členom 33(2), drugi pododstavek, UIŽ in členom 12(1), drugi stavek, UWG niso utemeljeni, in je v zvezi s tem navedlo:
- 8 Iz ureditve iz člena 33(2), drugi pododstavek, UIŽ, ki bi edina prišla v poštev kot podlaga za obveznost tožene stranke, da na sprednji strani embalaže proizvoda, poleg že prisotnih navedb hranilne vrednosti, navede tudi energijsko vrednost ob prodaji, v skladu s sistematično povezanostjo zadevnih ureditev Uredbe o informacijah o živilih torej takšna obveznost ne izhaja. Navedbe na bočni ožji strani embalaže tožene stranke – ki niso predmet spora – naj bi služile za izpolnitev obveznosti označbe hranilne vrednosti, določene v členu 30(1) UIŽ. Pri navedbah na sprednji (predstavitveni) strani embalaže pa naj bi šlo za informacije, ki se ponovijo, v smislu člena 30(3)(b) UIŽ. V zvezi s tem naj bi morala biti v skladu s členom 33(2), drugi pododstavek, UIŽ, če so količine hranil in energijska vrednost v teh ponovljenih informacijah izražene le na podlagi porcije, energijska vrednost (poleg tega) izražena tudi na 100 gramov. Na vprašanje, ki se pri tem zastavlja, ali – kakor meni tožeča stranka – je z besedno zvezo „na 100 gramov“ v členu 33(2), drugi pododstavek, UIŽ mišljenih 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, ali – kakor meni tožena stranka – (tudi) 100 gramov živila po pripravi, naj bi bilo treba odgovoriti v slednjem smislu.
- 9 V skladu s členom 31(3), drugi pododstavek, UIŽ se informacije o energijski vrednosti lahko nanašajo tudi na živilo po pripravi, pod pogojem, da so – kakor v obravnavanem primeru – predložena dovolj natančna navodila za pripravo in se informacije nanašajo na živilo, pripravljeno za neposredno uživanje. Mnenje Landgericht (deželno sodišče), da je „pripravo“ v tem smislu treba razumeti samo kot „zelo obširne postopke“, kot je kuhanje ali segrevanje, naj ne bi bilo utemeljeno na Uredbi o informacijah o živilih. Določbo člena 32(2) UIŽ, v skladu s katero se energijska vrednost in količina hranil izrazita na 100 gramov ali 100 mililitrov, naj bi bilo treba brati v povezavi s členom 31(3) UIŽ, tako da naj bi se energijska vrednost v skladu z njo morala navesti oziroma lahko navedla bodisi

glede na 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, bodisi glede na 100 gramov živila po pripravi. Določba člena 33(2), prvi pododstavek, UIŽ kot odstopanje od člena 32(2) UIŽ naj bi ravno za obravnavani primer iz člena 30(3)(b) UIŽ določala, da smejo biti količine hranil izjemoma izražene tudi na porcijo – katere teža oziroma prostornina ni obvezno 100 gramov oziroma 100 mililitrov. Za te primere naj bi člen 33(2), drugi pododstavek, UIŽ poleg tega zahteval navedbo energijske vrednosti tako glede na porcijo kot tudi glede na 100 gramov. Nobenega razloga naj ne bi bilo, da bi se navedba „na 100 gramov“ v členu 33(2), drugi pododstavek, UIŽ razumela drugače kot v členu 32(2) UIŽ, kjer je dovoljena tudi navedba energijske vrednosti glede na 100 gramov živila po pripravi.

- 10 2. Uspeh revizije je odvisen od tega, ali je treba člena 31(3) in 33(2) UIŽ razlagati tako, da je v primeru, kakršen je obravnavani, prepovedano oglaševati z informacijami o hranilni vrednosti na porcijo živila po pripravi, ne da bi se poleg tega navedla energijska vrednost na 100 g živila, ki se prodaja.
- 11 (a) V skladu s členom 30(1), prvi pododstavek, UIŽ obvezna označba hranilne vrednosti živil, ki – tako kot proizvod tožene stranke – spadajo na področje uporabe Poglavlja IV, Oddelek 3, te uredbe (glej člen 29 UIŽ), vključuje energijsko vrednost (točka a) in količine maščob, nasičenih maščob, ogljikovih hidratov, sladkorjev, beljakovin in soli (točka b). Ti podatki se v skladu s členom 34(1), prvi stavek, UIŽ vključijo v isto vidno polje (člen 2(2)(k) UIŽ) in se v skladu s členom 34(2), prvi stavek, UIŽ predstavijo, če – kakor v obravnavanem primeru – prostor to dopušča, v numerični obliki kot preglednica. Za izpolnjevanje te obvezne označbe hranilne vrednosti služijo navedbe – ki niso predmet spora – na bočni ožji strani embalaže proizvoda tožene stranke.
- 12 (b) Kadar označevanje predpakiranega živila – kakor v obravnavanem primeru – vsebuje obvezno označbo hranilne vrednosti iz člena 30(1) UIŽ, se lahko v skladu s členom 30(3)(b) UIŽ na embalaži ponovijo energijska vrednost ter količine maščob, nasičenih maščob, sladkorjev in soli. Ti podatki se v skladu s členom 34(3), prvi pododstavek, točka a, UIŽ predstavijo v osrednjem vidnem polju (člen 2(2)(l) UIŽ), lahko pa so v skladu s členom 34(3), drugi pododstavek, UIŽ predstavljeni tudi v drugačni obliki, kot je določena v členu 34(2) UIŽ. Pri – spornih – navedbah energije, maščob, nasičenih maščob, sladkorjev in soli na sprednji strani embalaže gre za takšne prostovoljne informacije, ki se ponovijo.
- 13 (c) Vprašljivo je, ali je treba člen 31(3), drugi pododstavek, UIŽ razlagati tako, da ta ureditev velja samo za živila, pri katerih je potrebna priprava in so določena navodila za pripravo (prvo vprašanje za predhodno odločanje).
- 14 (aa) V skladu s členom 31(3), prvi pododstavek, so energijska vrednost in količine hranil iz člena 30, od (1) do (5), UIŽ količine, ki se nahajajo v živilu, ki se prodaja. V skladu s členom 31(3), drugi pododstavek, UIŽ se te informacije po potrebi lahko nanašajo na živilo po pripravi, pod pogojem, da so predložena dovolj natančna navodila za pripravo in se informacije nanašajo na živilo, pripravljeno za neposredno uživanje. Ureditev iz člena 31(3) UIŽ ne velja samo za

obvezno označbo hranilne vrednosti (člen 30, prvi pododstavek, UIŽ), temveč tudi v primeru prostovoljne označbe hranilne vrednosti, ki se ponovi (člen 30(3) UIŽ).

- 15 (bb) Sporne navedbe energijske vrednosti (energije), maščob, nasičenih maščob, sladkorjev in soli na sprednji strani (v osrednjem vidnem polju) embalaže se ne nanašajo na živilo, ki se prodaja (člen 31(3), prvi pododstavek, UIŽ), temveč na živilo po pripravi (člen 31(3), drugi pododstavek, UIŽ), torej na misli, pripravljen z mlekom, pri čemer so predložena dovolj natančna navodila za pripravo (k 40 g mislija se doda 60 ml mleka z 1,5-odstotno vsebnostjo maščob) in se informacije nanašajo na živilo, pripravljeno za neposredno uživanje. Po mnenju senata je pritožbeno sodišče ustrezno ugotovilo, da mnenje Landgericht (deželno sodišče), da je „pripravo“ v smislu tega predpisa treba razumeti samo kot „zelo obširne postopke“, kot je kuhanje ali segrevanje, ni utemeljeno na Uredbi o informacijah o živilih.
- 16 (cc) Vendar je vprašljivo, ali člen 31(3), drugi pododstavek, UIŽ, kakor je vlagatelj revizije zatrjeval v okviru ustnega postopka o reviziji, velja samo za živila, pri katerih je – kakor na primer pri instantnih juhah, prašku za puding, topnem prašku za napitke, prašku za omake ali mešanicah za peko – potrebna priprava in je poleg tega določen način priprave. To vprašanje je pomembno za rešitev spora, ker zadnji pogoj v obravnavanem primeru ni izpolnjen. Misli se lahko pripravlja na različne načine. Lahko se na primer pripravi z mlekom ali jogurtom, pri čemer imajo lahko mlečni izdelki različno vsebnost maščob; poleg tega se mu lahko dodajo druge sestavine, na primer sadje ali med. Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti z gotovostjo.
- 17 (1) V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti izhaja, da je treba pojme iz določbe prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotuje izrecno na pravo držav članic, običajno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno. Pri razlagi se ne smejo upoštevati le pojmi iz te določbe, ampak tudi njeno sobesedilo in cilji, ki se uresničujejo z zadevno določbo (sodbi Sodišča z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, NJW 2018, 2309, točka 33, in z dne 23. maja 2019, WB, C-658/17, NJW 2019, 2293, točka 50).
- 18 (2) V skladu z občo jezikovno rabo se pojem „živila po pripravi“ načeloma razume tako, da se nanaša na vsa živila, pripravljena za neposredno uživanje; ločiti jih je treba od živil, ki so – kot na primer sadje – za neposredno uživanje že primerna [...] (ni prevedeno). Iz sobesedila določbe člena 31(3), drugi pododstavek, UIŽ ravno tako izhaja, da pojem „živilo po pripravi“ načeloma zajema vsa živila, pripravljena za neposredno uživanje. Vendar bi lahko besedna zveza „po potrebi“ na začetku te določbe nakazovala, da pravilo ne zajema vseh primerov, v katerih se informacije nanašajo na živilo, pripravljeno za neposredno uživanje. Ob upoštevanju cilja ureditve se ne zdi izključeno, da zajema samo živila, pri katerih je določen način priprave. Namen določb o obvezni označbi hranilne vrednosti je v skladu z uvodno izjavo 35 UIŽ omogočiti lažjo primerjavo med proizvodi v različnih velikostih embalaže. Da nagovarjajo povprečnega

potrošnika in izpolnjujejo namen informiranja, morajo biti informacije o hranilni vrednosti preproste in zlahka razumljive (glej uvodno izjavo 41 UIŽ). Če se lahko živilo pripravi na različne načine, navedbe energijske vrednosti in količin hranil živila po pripravi, ki se nanašajo na proizvajalčev predlog za pripravo, običajno ne omogočajo primerjave z ustreznimi živili drugih proizvajalcev. Zadostna primerljivost energijske vrednosti in količin hranil je morda v takšnih primerih zagotovljena samo, če se informacije nanašajo na živilo, ki se prodaja. Na podlagi tega bi bilo mogoče sklepati, da se navedbe energijske vrednosti in količin hranil v takšnih primerih ne smejo nanašati na živilo po pripravi, ampak na živilo, ki se prodaja.

- 19 (d) Za primer, če bo odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje nikalen, se zastavlja vprašanje, ali je z besedno zvezo „na 100 g“ v členu 33(2), drugi pododstavek, UIŽ mišljenih samo 100 gramov proizvoda, ki se prodaja, ali – vsaj tudi – 100 gramov živila, pripravljenega za neposredno uživanje (drugo vprašanje za predhodno odločanje).
- 20 (aa) V skladu s členom 32(2) UIŽ se energijska vrednost in količina hranil iz člena 30, od (1) do (5), izrazita na 100 g ali na 100 ml. Poleg te oblike navedbe se v skladu s členom 33(1)(a) UIŽ energijska vrednost in količine hranil iz člena 30, od (1) do (5), UIŽ lahko izrazijo na porcijo in/ali na jedilno enoto, ki jo potrošnik zlahka prepozna, pod pogojem, da je porcija ali jedilna enota količinsko opredeljena na označbi in da je navedeno število porcij ali jedilnih enot, vsebovanih v embalaži. V skladu s členom 33(2), prvi pododstavek, UIŽ se v primerih iz člena 30(3)(b) UIŽ količina hranil in/ali odstotek priporočenih vnosov iz dela B Priloge XIII z odstopanjem od člena 32(2) UIŽ lahko izrazijo le na podlagi porcije ali jedilne enote. V takšnih primerih se v skladu s členom 33(2), drugi pododstavek, UIŽ energijska vrednost izrazi na 100 g ali na 100 ml in na podlagi porcije ali jedilne enote.
- 21 (bb) V skladu s členom 33(2), prvi pododstavek, UIŽ bi tožena stranka v obravnavanem primeru, v katerem so ponovljene prostovoljne informacije o energijski vrednosti in količinah hranil, določene v členu 30(3)(b) UIŽ, količine hranil smela navesti le na porcijo. Količino hranil bi tudi smela navesti – kakor dejansko je navedla – na porcijo živila po pripravi, saj člen 33(2), prvi pododstavek, UIŽ velja enako tako za primer, kadar se informacije nanašajo na živilo, ki se prodaja, (člen 31(3), prvi pododstavek, UIŽ) kot tudi za primer, kadar se – kakor v obravnavanem primeru – te informacije nanašajo na živilo po pripravi (člen 31(3), drugi pododstavek UIŽ). Tožena stranka je količine hranil v obravnavanem primeru navedla tudi „le“ na porcijo živila po pripravi; temu ne nasprotuje, da je porcijo na označbi opredelila z navedbo „= 100 g“.
- 22 (cc) Tožena stranka je torej v skladu s členom 33(2), drugi pododstavek, UIŽ energijsko vrednost morala izraziti na 100 g ali na 100 ml in na podlagi porcije ali jedilne enote. Tožena stranka je tudi navedla energijsko vrednost porcije živila po pripravi in velikost te porcije opredelila z navedbo „= 100 g“. Vendar je vprašljivo, ali je tožena stranka s to navedbo hkrati tudi izpolnila obveznost, da

energijsko vrednost navede „na 100 g“. Izpolnila bi jo samo v primeru, če je z besedno zvezo „na 100 g“ v členu 33(2), drugi pododstavek, UIŽ – kakor meni tožena stranka – mišljenih vsaj tudi 100 gramov živila po pripravi in ne – kakor meni tožeča stranka – samo 100 gramov živila, ki se prodaja. Tudi na to vprašanje ni mogoče odgovoriti brez dvomov.

- 23 (dd) Odgovora na to vprašanje ni mogoče razbrati niti iz besedila niti iz sobesedila pravila. Zato se lahko na vprašanje odgovori samo ob upoštevanju namena označbe hranilne vrednosti.
- 24 (1) V skladu z uvodno izjavo 35, prvi stavek, uredbe je zaradi lažje primerjave med proizvodi v različnih velikostih embalaže primerno, da je še naprej obvezno navajanje hranilne vrednosti na 100 g ali 100 ml, po potrebi pa so dovoljene dodatne navedbe na porcijo. Da se omogoči namen lažje primerjave med proizvodi v različnih velikostih embalaže, bi lahko bilo treba navesti energijsko vrednost proizvoda, ki se prodaja, ne pa energijske vrednosti porcije živila, pripravljenega po določenem receptu. Morda samo navedba energijske vrednosti določenega proizvoda, ki se prodaja, omogoča lažjo primerjavo s proizvodi drugih proizvajalcev, ki jo je želel doseči zakonodajalec Unije. Teh proizvodov najbrž ni mogoče primerjati na osnovi navedb hranilne vrednosti v pripravljenih porcijah, saj že o načinu priprave odloči vsak posamezen proizvajalec. Vendar načeloma ni zagotovljeno, da se označba hranilne vrednosti, ki se nanaša na 100 g ali 100 ml živila, ki se prodaja, in omogoča lažjo primerjavo proizvodov različnih proizvajalcev, poda v obveznih navedbah ali na sprednji strani embalaže. Tako obvezne kot tudi prostovoljne navedbe hranilne vrednosti se lahko nanašajo tako na živilo, ki se prodaja, kot tudi na živilo po pripravi. Poleg tega obveznih navedb ni treba navesti v osrednjem vidnem polju, ampak so lahko v drugem vidnem polju.
- 25 (2) Po drugi strani je iz uvodne izjave 41 direktive razvidno, da morajo biti informacije o hranilni vrednosti, da se s tem nagovarja povprečnega potrošnika in izpolnjuje namen informiranja, preproste in zlahka razumljive, da potrošnika ne zmedejo. Iz tega bi lahko izhajalo, da obvezna označba hranilne vrednosti ne sme biti zasenčena s tem, da so v drugih vidnih poljih podane nadaljnje dopustne navedbe, ki lahko zmedejo. Potrošnika bi lahko zmedlo, če bi bila poleg energijske vrednosti na porcijo živila po pripravi navedena energijska vrednost na 100 g živila pred pripravo [...] (ni prevedeno).

[...] (ni prevedeno)